

Advies: Ontwerpprogrammanota Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie 2022-2025

21 september 2023

Pieter Kerremans – Administrateur-generaal SERV

Tuur Verschueren – SERV-studiedienst

1

Introductie

Door Pieter Kerremans

2

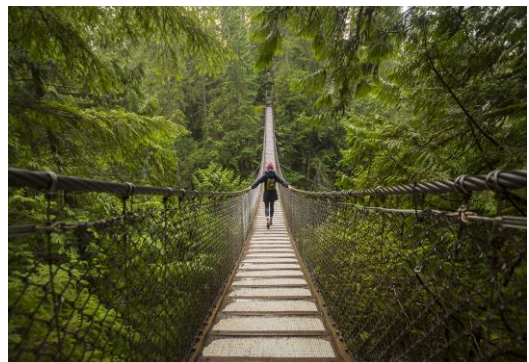
Beleidsdomeinoverschrijdende aanpak biedt kansen

- SERV staat positief t.o.v. gekozen aanpak voor transitie
- Energie- en klimaattransitie=
  - Belangrijk voor toekomstige generatie
  - Kansen op vlak van innovatie, economische groei en werkgelegenheid
  - Opgelet: competitiviteit van economische weefsel bewaken
- Voortrekkersrol voor Vlaanderen
  - Cruciale randvoorwaarden:
    1. Duidelijkheid, consistentie en voorspelbaarheid
    2. Aandacht voor financiële condities
    3. Beschikbaarheid van adequate infrastructuur
    4. Stimulering & ondersteuning innovatie en O&O

3

Link tussen korte- en langetermijn

- Balans korte termijn doelen ↔ lange termijn doelen vereist voor transitie
- Linken tussen beide van belang=tussendoelen
  - Actoren weten waarom ze vandaag iets doen in functie van de lange termijn
- SERV vraagt om deze linken duidelijker op te stellen
- Voorbeeld: geplande uitrol nieuwe productieprocessen en technologieën vanaf 2040

4

Beleidsaanbevelingen

1. Missiegedreven aanpak

2. Aandacht voor circulariteit

3. (Innovatie)rol van de overheid

4. Aandacht voor sociale dialoog

5. Aandacht voor afgeleide waardeketens

5

1. Missiegedreven aanpak

Aanstelling van **Permanent overlegorgaan**

- uitwerking governancestructuur
- potentieel te voldoen aan verwachtingen van **leadactor**
  - *SERV-advies 2021: Het klavertje 5 van een missiegedreven innovatiebeleid*

'Quadruple helix'

- Aanwezigheid in werkgroepen niet duidelijk vermeld:
  - “onder andere deze organisaties die mogelijks ook inhoudelijk zullen betrokken worden bij de relevante werkgroepen die zullen worden opgericht.” (pagina 10 uit de ontwerpprogrammanota)
- SERV vraagt gebruik te maken van experts uit alle geleidingen van de 'quadruple helix'

Missiegedreven innovatiebeleid = combinatie top-down en bottom-up initiatieven

- Ondanks een top-down beleidskader, **ruimte voor bottom-up creativiteit**
- In generiek innovatiebeleid al aanwezig

6

2. Aandacht voor circulariteit

- Energie- en klimaattransitie
= beleidsdomeinoverschrijdend
→ Vereist **transversale aanpak**
- Maar: **Circulariteit & omgaan met (kritieke) grondstoffen** cruciale onderdeel **niet** inherent opgenomen in programmanota
- Programma 'Vlaanderen circulair'

→ Als dit onvoldoende gebeurt, moet **Permanent overlegorgaan ingrijpen**

7

Vlaamse overheid

Coördinator

Netwerkspeler

Planner

Investeerder

3. De (innovatie)rol van de overheid

- Rol overheid = belangrijk
  - Moet **effectief op terrein worden waargemaakt**
- **Voorstel:** volgende programmanota **evaluatie** rol overheid in vorige programmanota

8

4. Aandacht voor sociale dialoog

- **Actieve betrokkenheid** van bedrijfswereld, werknemersorganisaties en maatschappelijk middenveld
  - Perspectieven om **sociale aandachtspunten te agenderen en integreren**
    - Agenda voor **menselijke kapitaal** als voorwaarde voor succesvolle transitie
      - Ontwikkeling vaardigheden, antwoorden op krapte arbeidsmarkt, ...
- Belang van **sociale dialoog**
  - **Maatschappelijk draagvlak** voor de energie- en klimaattransitie
  - In overleg **anticiperen op de impact van de transitie** op de arbeidsorganisatie, omstandigheden, ...
    - Inspiratie uit Europese voorbeelden

5. Aandacht voor afgeleide waardeketens

- Spill-over effecten van 'Klimaat sprong' in afgeleide waardeketens van basisindustrie
  - Belang oplossingen ook toe te passen op de afgeleide waardeketens

Dank voor uw aandacht!

Voor verdere vragen:

- Wim Knaepen:
wknaepen@serv.be
- Tuur Verschueren:
tverschueren@serv.be